



Utveckling av idrottstjänsterna: delområden och periodisering

13.11.2023

Minna Särelä

Delområden i utvecklingen av idrottstjänsterna

1. Planläggning och planering av markanvändningen (MATSU-kontaktytan)
2. Investeringar
3. Användning och underhåll av idrottsplatser
4. Användning och behov av materiel och lokaler
5. Utveckling av verksamheten
6. Kokons roll

1. MATSU-kontaktytan: identifierade utmaningar och flaskhalsar

- ”Idrottens omständigheter påverkas genom planläggning. Planläggning innebär att sammanjämka olika synpunkter i planeringen av markanvändningen. Hälsa- och vardagsmotionens samt å andra sidan hobby- och tävlingsidrottens perspektiv är viktiga att beakta, men det sker inte alltid i nuläget. Parterna i planläggningen har inte alltid tillräckligt med information om goda idrottsomständigheter och/eller den lokala verksamhetens behov.”
- ”I planläggningen måste man utveckla boendet, trafiken, servicen och arbetsplatsområdena men också vardagsmotionens, fotgängarnas och cyklisternas, idrottsplatsernas samt friluftslivets omständigheter.”

<http://liikuntakaavoitus.fi>

- Planeringen som gäller idrottens omständigheter har varit separat från den övriga planeringen av markanvändningen.
- Information om olika idrottsrelaterade byggnadsprojekt och deras skeden sprids inte alltid systematiskt inom stadsorganisationen.
- Det har varit svårt att förutse markanvändningsbehov som påverkar idrottens omständigheter.
- I planeringen av markanvändningen och planläggningen måste man beakta allt större helheter och kontaktytan till idrottens omständigheter.

1. MATSU-kontaktytan: genomförda utvecklingsåtgärder

- Idrottstjänsterna deltar i Planen för genomförande av markanvändning (MATSU) 2023–2027 (Stadsutvecklingsnämnden 11.4.2023 § 54, Stadsstyrelsen 17.4.2023 § 144).
- Idrottstjänsterna deltar i Stadsutvecklingens och Stadsinfrans samarbetsmöten.
- Idrottstjänsterna deltar i Sjötullens detaljplansarbete/utveckling av idrotts- och parkområdena.
- Idrottstjänsterna deltar i småbåts-/båtplatsutredningen i anknytning till delgeneralplanarbetet för de centrala delarna.
- Idrottstjänsterna deltar i badstrandsutredningen i anknytning till delgeneralplanarbetet för de centrala delarna.
- Borgå stads idrottsplatsuppgifter har uppdaterats i den nationella databasen för offentliga idrottsplatser (LIPAS).
- Tillsammans med Stadsutvecklingen har man skaffat ett gränssnitt från LIPAS till stadens karttjänst Louhi -> via det öppna gränssnittet är aktuella uppgifter tillgängliga bl.a. för planläggningen och stadsinfran.
- Kommenteringen av den allmänna planen (Rudus Oy) för rekreationsanvändningen av grustäktområdet på Kråkö har gjorts tillsammans med planläggningen (2022–2023).

1. MATSU-kontaktytan: kommande utvecklingsåtgärder

- Processen för planering av användningen av markområden utvecklas i samarbete så att Idrottstjänsternas sakkunskap utnyttjas systematiskt.
- Idrottstjänsterna deltar i planläggningsarbetet när det gäller bl.a. bostadsområden, allmänna områden, offentliga tjänster (såsom skolprojekt) samt även företagstomter som anknyter till idrott och motion/friluftsliv/fritid.
- Idrottsplatsplanen genomförs.
- Den interna informationsgången om planeringsreserverings- eller planändringsprojekt utvecklas.
- Samarbetet intensifieras i den gemensamma planeringen av motionsmiljöer utomhus.
- Gemensamma fördelar i utvecklingen av stadsinfran identifieras och utnyttjas för att främja vardagsmotionen t.ex. genom planering av parkkorridorer och leder för gång- och cykeltrafik.

2. Idrottsrelaterade investeringar

Identifierade utmaningar och flaskhalsar:

- Idrottens investeringar har beretts separat från den övriga investeringsplaneringen.
- Informationen om olika investeringsprojekt och deras skeden sprids inte systematiskt inom organisationen eller sprids sporadiskt.
- Det råder oklarhet om investeringsprocessen och dess årsklocka, och det finns ett behov av att öka den sektorsövergripande diskussionen när det gäller sammanställandet av investeringsbehoven.
- Det är utmanande att förutse investeringsbehoven. (Saker ändras med tiden.)
- I planeringen av investeringar finns det ett behov av att beakta större helheter.
- Ett identifierat behov av öppen ”trepartsdiskussion” (Stadsinfran–Lokaltjänsterna–Idrottstjänsterna) redan när investeringslistan bereds.

Genomförda åtgärder:

- Transparensen i investeringshelheten har förbättrats.
 - För idrottens investeringsprojekt har man skapat en gemensam Teams-plattform, där alla investeringsprojekt har en egen kanal och där det finns representanter för Livskraften, Idrottstjänsterna, Stadsinfrans förvaltning, planering och byggande.
- Idrottstjänsterna deltar i Stadsinfrans och Stadsutvecklingens samarbetsmöten.
- Samarbetet har ökat bl.a. i fråga om planeringen av skolgårdar.
- Idrottstjänsterna deltar i samplaneringen, t.ex. Keskuskoulus gårdsområden & Bollplanens servicelokaler.

2. Idrottsrelaterade investeringar

Kommande utvecklingsåtgärder:

- Idrottsinvesteringarna läggs till i karttjänsten (övriga planeringsprojekts områdesavgränsningar finns i Louhi), varvid förutsebarheten och samordningen förbättras.
 - Förutsätter tilläggsresurser.
- Det genomförs en idrottsplatsplan som har som ett mål att göra de idrottsrelaterade investeringarna mer förutsebara.
- Resurseringen och kompetensen i beredningen av idrottsinvesteringarna säkerställs.
- De kommande idrottsrelaterade investeringarna samordnas med stadsinfran och lokaltjänsterna. De investeringsrelaterade upphandlingarna och entreprenaderna konkurrensutsätts i den enhet som har den bästa sakkunskapen i ärendet (t.ex. markbyggnadsentreprenader i stadsinfran).

Frågor som uppstått:

- Kräver stadens investeringsprocess en bredare granskning och definiering? Finns det fördelar med ett bredare samarbete mellan sektorerna i utarbetandet av investeringsplanen?
- Finns det en berednings- och beslutsprocess som upprepas i olika idrottsrelaterade investeringar (t.ex. ändringar i fastigheter som utgår från idrottens behov/byggnad av nya idrottslokaler, idrottsinvesteringar som gäller uteområden)? Processerna bör förenhetligas och normeras.

3. Användning och underhåll av idrottsplatser: identifierade utmaningar och flaskhalsar:

- Gränsen för enheternas verksamhetsområden har grundat sig på bl.a. detaljplansområdena eller gränserna för fastighetens tomt, vilket inte nödvändigtvis är den bästa eller mest kostnadseffektiva lösningen i alla situationer i nuläget.
- Informationsgången och samarbetet har inte varit synligt.
- Arbetsfördelningen har inte nödvändigtvis varit synlig ens i de fall där det skulle ha varit motiverat.
- När det gäller lokaler som ägs av staden är det en utmaning att lokalens huvudanvändare byts ut under dagens lopp (t.ex. på dagen utbildningstjänsterna, på kvällen idrottstjänsterna).
- Granskning av kontaktytorna och diskussion behövs för att man inte ska förlora resurser på grund av ineffektiva verksamhetssätt.
- Möjligheten till gemensamma anskaffningar till skolornas lokaler (t.ex. idrottsredskap) bör utredas och utnyttjas.
- Det finns oklarheter och obesvarade frågor i fråga om faktureringen av interna hyror för skolornas gymnastiksalar och fördelningen av reparationskostnader för idrottsplatser.
- Treparten Lokaltjänsterna–Stadsinfran–Idrottstjänsterna bör samarbeta närmare även i denna fråga (utöver investeringarna).

Oberoende av lokalernas huvudanvändare är det ändå alltid Lokaltjänsterna som ansvarar för stadens lokaler

Underhåll = det som finns innanför fastighetens väggar (inkl. fasta anordningar) och området för fastighetens tomt. Termen underhåll används också när det gäller allmänna områden.

3. Användning och underhåll av idrottsplatser

- **Genomförda åtgärder/fastigheter:**
 - Regelbundna samarbetsmöten mellan idrottsanläggningarna (Max Roos) och ledningen för Lokaltjänsterna (Mika Söderström, Antti Kinnunen) sedan 2023 i fråga om reparationsprojekt och den långsiktiga planeringen (pts)
 - Exempel på renoveringsprojekt som genomförts tillsammans med Lokaltjänsterna:
 - Simhallens tak/långsiktig plan och genomförande (år 2022)
 - Idrottshallens tak/långsiktig plan och genomförande (år 2022)
 - Förnyande av simhallens belysning (år 2021–2022)
 - Byggande av simhallens system för tillvaratagande av energi (nytt) (år 2023)
 - Byte av idrottshallens värmeväxlare (2023)
 - Vid idrottsanläggningarna (underhåll och pts = långsiktig planering) används det gemensamma systemet Granlund Manager (ledning av fastighetens livscykel) -> gemensam dokumentation av det överenskomna och av genomförda åtgärder

3. Användning och underhåll av idrottsplatser

- **Genomförda åtgärder/områden:**

- Samarbete mellan enheterna gällande underhåll av områden och reparations-/nybyggnadsprojekt, t.ex.:
 - Luftningen av Stadsinfrans **gräsmattor** sköts av idrottstjänsterna vid behov.
 - Synergier vid **asfalt**arbeten/Stadsinfrans ramavtal & användning av stadens egen kompetens (t.ex. reparation av skateboard-området i Hindhår, asfaltering av ishallens gård).
 - Win-win: Samarbete och synergier i **skogs- och avverkningsarbeten**: röjnings- eller trädfällningsbehov vid underhålls-, upprustnings- och nybyggnadsprojekt vid utomhusobjekt <-> försäljning av skog/trä vid Stadsinfran
 - Stadsinfran beställer avverkningen, står för kostnaderna och behåller intäkterna från träförsäljningen
 - Idrottstjänsterna ”får” tjänsten utan kostnad
 - Det sparar arbete och tid när detta sköts av en enda aktör.
 - **Cirkulär ekonomi, återanvändning och utnyttjande av jordmassor** med beaktande av lagstiftningen (bl.a. utnyttjande av jordmassorna från Jukola-tävlingscentret vid byggandet/upprustningen av Holkens led, sprängsten från Kungsporten till byggandet av P-platsen vid Holkens led).
- Gemensamma/**samma** avtals-/ram**leverantörer** används (bl.a. hiss-, tak- och elarbeten och mindre reparationer, byggande).
- Deltagande i **planeringen** av skollokaler och gårdsområden.
- Synergierna undersöks och man gör ett **pilotförsök med underhållssystemet i samarbete** med Stadsinfran (underhåll av gator/underhåll av utemotionsplatser och utfärdsplatser). Servicen har ett värde och möjligheter också med tanke på utvecklingen av turismen (chefen för turismutvecklingen deltar).

3. Användning och underhåll av idrottsplatser

- **Kommande utvecklingsåtgärder:**
 - Idrottsplatsplanen genomförs. Samtidigt utreds ansvarsfördelningarna för underhållet av de nuvarande idrottsplatserna (både idrottsanläggningarna och utemotionsplatserna) och de behövliga ändringarna görs i arbetsområdena.
 - Utemotionsredskapen tas med i följande konkurrensutsättning av lekparksutrustning (samarbete med stadsinfran och upphandlingstjänsterna).
 - Granskning och bestämning av områdena som ingår i maskinsnöarbetsavtalet (våren -24) och bestämning och överenskommelse av kontaktytorna. (Den nuvarande avtalsperioden slutar efter kommande vinter. Det framtida avtalets områdesbestämning görs i samarbete med Lokaltjänsterna.)
 - Vidareutveckling av Timmi, som syftar till att göra användningen av lokaler smidigare och effektivare. Anslutning av idrottens lokaler till stadens Lokaler som tjänst-utveckling.
 - Ellåsning <-> bokningssystem
 - Pilotobjekt hösten -23/vintern -24
 - Omfattande användning av Timmi-systemet
 - T.ex. bibliotekets möteslokaler
 - Timmi-Kurre-kontaktytor

4. Användning och behov av materiel och lokaler

Identifierade utmaningar och flaskhalsar:

- Informationsgången och samarbetet har inte varit synligt.
- I fråga om materiele och behovet av det har det verkat finnas överlappningar, även om det hade funnits grunder för separata behov.

Genomförda åtgärder:

- Alla lånar och lånar ut materiel enligt behov.
- Vid upphandlingen av anordningar och materiel utnyttjas kompetens över enhetsgränserna (t.ex. förutseende av traktorupphandlingen och utformning av begäran om anbud).

Bör noteras: modeller och typer i fråga om materiel bestäms enligt användningsändamålet och behovet; användningen av apparater sker ofta samtidigt (under arbetsdagen), varvid en viss kapacitet/mängd materiel är nödvändig.

4. Användning och behov av materiel och lokaler

Kommande utvecklingsåtgärder:

- Granskningen av skötselområden/-objekt (gräsmattor, områden som ska plogas) och avtal om en eventuell ny arbetsfördelning med Stadsinfran och Lokaltjänsterna i fråga om kontaktytsområden som man känner till (Fluent-piloten).
- Idrottstjänster-enhetens lokallösning: de nuvarande kontorslokalerna i Careeria/Practicum-huset (Yrkesvägen 1) är fungerande, ändamålsenliga och anpassade till arbetets särdrag, men avståndet till andra enheter främjar inte sektorsövergripande samarbete.
 - Det undersöks om det skulle finnas mer centralt belägna lokaler, som bättre stöder idrottstjänsternas samarbete över sektorsgränserna.
 - Med tanke på arbetets smidighet behövs det tillräckliga lagerlokaler samt parkeringsmöjlighet.
 - Kokon eller Nimbushuset skulle vara naturliga placeringar i framtiden.

5. Utveckling av verksamheten: identifierade utmaningar och flaskhalsar

- **Behovet av samordning** av användningen och reserveringen av idrottslokaler och -områden har ökat i och med de nya idrottsplatserna.
- Behov av att utveckla arbetsskiftsplaneringens gemensamma förfaranden – bl.a. i fritidstjänsterna har man använt gamla förfaranden som är arbetsdryga, kräver manuellt arbete i olika skeden och därför är utsatta för mänskliga misstag.
- I den handledda verksamheten har man producerat överlappande tjänster.
- Utnyttjandet av modern teknik, verktyg och tjänster har delvis varit alltför lågt.

5. Utveckling av verksamheten: genomförda utvecklingsåtgärder

(inkl. samarbete med KoMbi)

- År 2022 har man övergått till elektronisk ärendehantering vid reservering av idrottslokaler och -områden (från ansökningsblanketter till användning av Timmi).
- Ibrukttagandet av Titania i arbetsskiftsplaneringen har genomförts stegvis sedan 2023.
 - Används från början av 2023 för simhallen.
 - I samband med detta har man granskat bl.a. arbetstidsformerna och korrektheten i systemen.
- I planeringen av serviceproduktionens/motionshandledningens utbud har man inlett regelbundet samarbete med KoMbi.
 - Motionsgrupper har flyttats från idrottstjänsterna till KoMbi, bl.a. senast simning för invandrare (motiveringen är synergier med KoMbis Moi-punkt).
 - Grupper som flyttats tidigare (enligt beslutet 2021).
- Föreningsbrevet förnyas och blir ett elektroniskt nyhetsbrev.
- Satsningar på kommunikation (broschyrens utformning & genomförande).
- Avtalen som elektroniska till Cloudia-systemet.
- Som ny funktion Sportkursen för barn i åldern 7-11 år och deras föräldrar i samarbete med idrottsföreningarna.

5. Utveckling av verksamheten: kommande utvecklingsåtgärder

(inkl. samarbete med KoMbi)

- Slutförande av ibruktagandet av arbetsskiftsplaneringssystemet Titania i fråga om andra idrottsenheter.
- Övergång till arbetsersättningsmodellen när det gäller timhandledare inom idrotten. (Centralen för förvaltningstjänster ansvarar för att bereda ett arbetsersättningsavtal i Henkka.)
- Samplanering av idrottstjänsternas och KoMbis idrottskurser och bl.a. korsgranskning av deltagarna för att avlägsna överlappningar, förtydliga arbetsfördelningen och utveckla serviceutbudet.
- Utredning och helhetsbedömning av vattenmotionsutbudet – en utmaning är det begränsade bassängutrymmet i förhållande till invånarantalet och efterfrågan.
- Utvidgande av motionsrådgivningen (till barn, unga och familjer) i den omfattning som resurserna medger.

6. Kokons roll

Åtgärder som genomförts i idrottstjänsterna:

- Planer har kommenterats
- Deltagande i användarmöten (isgrenar, fotboll)
- Deltagande i styrgruppen

Kommande utvecklingsåtgärder:

- För dem som sköter bolagets och stadsenheternas planering införs ett gemensamt elektroniskt verktyg för projekthantering med vilket ansvaren, tidsplanerna och uppgifterna kan delas på ett mer transparent och samordnat sätt.
 - Gemensam utbildning för verktygen i november 2023.
- Utveckling och samordning av Kokons ansvarsområdes- och ledningsmodell med idrottstjänsternas organisation och personal.

Utvecklingsbolaget (och stadsstyrelsen) har huvudansvaret för projektet.

Planering och genomförande i fråga om allmänna områden också för stadens enheter (Idrottstjänster, Stadsinfran); mycket viktigt att komma överens om områdes- och arbetsfördelningen.

Idrottstjänsterna har mycket kompetens, erfarenhet och kunskap om användargrupperna inom sektorn.

Idrottstjänsterna fungerar gärna som sakkunnig i diskussioner, planering och utveckling som anknyter till idrott, idrottsbehov och idrottspolitiska frågor.

Årliga tyngdpunkter i utvecklingen av idrottstjänsterna

2022

2023

2024

Beredning av stadens organisationsförändring, en alternativ förvaltningsmodell för producerandet av idrottstjänster granskas

Stadsinfrans, lokaltjänsternas och idrottstjänsternas samarbete och inbördes ansvarsfördelning förtydligas

Det utarbetas en idrottsplatsplan som inkluderar

- en utredning av nuvarande idrottsplatser och ansvarsfördelningen för underhållet av dem
- en vision av kommande idrottsplatsbehov.

Ett omfattande utvecklingsprojekt genomförs i enlighet med de identifierade utvecklingsobjekten.

2024: material och källor som används vid utarbetandet av idrottsplatsplanen

- Utredning av de nuvarande idrottsplatserna: utredningar som gjorts för idrottsprogrammet, idrottstjänsternas andra databaser och material
- Ansvarsfördelningen för de nuvarande idrottsplatsernas underhåll: uppgifterna samlas i samarbete mellan idrottstjänsterna, lokaltjänsterna och stadsinfran
- LIPAS & Louhi geodata och kartdata
- Vision av kommande idrottsplatsbehov: Kokons utrednings- och planeringsmaterial, kommuninvånarnas idéer som lämnats i den deltagande budgeteringen 2023 och 2024, enkäten om motion och välbefinnande som gjordes våren 2023, engagerande av föreningsforumet

PORVOO  BORGÅ